

Preek over Lukas 2:10 – kerstfeest
- Schildwolde, 25 december 2021
- Kees van Dusseldorp

thema: 'goed nieuws – grote vreugde'

menti.com. code: 5114 7926

Lied 477 Komt allen tezamen
Christ was born – zangers
mentimeter 1
votum en groet
Psalm 98:1,2 – samenzang
gebed
kindermoment
Uit hoge hemel – zangers
lezen: Lukas 2:1-21
Opwekking 527 Licht in de nacht – projectlied
lezen: Jesaja 52:7-10
Lied 488 In den beginne was het woord – wisselzang met zangers
preek met mentimeter 2
Lied 481 Hoor de eng'len – wisselzang met zangers
mentimeter 3
gebed
collecte (kerk)
Gezang 50 (GKB06) Ere zij God - projectlied
zegen

Broeder, zuster,

** mentimeter 2

Er komt veel blijdschap voor in Lukas 1 en 2. Je hebt er al even iets van gezien door de mentimeter.

** blijdschap hoort bij kerst, maar ...

Blijdschap lijkt een belangrijk kenmerk van het kerstfeest. We noemen het feestdagen. En vieren het op allerlei manieren. Veel muziek en liederen. Vrolijke lichtjes en gezelligheid. Programma's op TV zien er prachtig uit. Veel huizen zijn verlicht. Mensen zijn iets meer dan anders bereid om iets voor een ander te betekenen. Wereldleiders gaan mooie woorden zeggen vandaag. Blijdschap overal, zou je zeggen. En dat is een prettige sfeer, waar we van genieten. Want wie wil er niet een blij gevoel hebben en genieten van licht en warmte?

Ik kan niet in jouw hart en leven kijken. Ik weet niet hoe groot jouw blijdschap echt is. Hoe diep die gaat. Hoe lang die meegaat. En waar die op gebaseerd is. Ik weet wel, dat kerstblijdschap behoorlijk vluchtig kan zijn. Dat de kerstsfeer soms ook een deken is die tijdelijk over de kreukels van het leven wordt gespreid, maar die er ook snel weer afglijdt. Dat gezelligheid ook gemakkelijk oppervlakkig blijft of zelfs kan omslaan in discussies en afstand. Ik weet wel dat blijdschap bedreigd wordt. Door verdriet in je leven. Door zorgen in je hart. Door chagrijn in je omgeving. Door spanningen in je relaties. Door problemen in de wereld. Hoe kwetsbaar blijkt blijdschap dan te zijn!

Ik moet eerlijk zeggen, dat ik het bij de voorbereiding van deze preek ook best lastig vond. Ik voelde me niet echt blij toen ik vorige week weer voor lege banken moest preken, toen ik catechisanten en studenten alleen maar via het scherm ontmoette, toen ik de uitputting hoorde van een zorgmedewerker, de berichten van de tientallen mensen die dagelijks overlijden aan corona, de financiële zorgen van een kleine ondernemer en het gemopper en gescheld op social media. Hoe zou ik kunnen preken over blijdschap als ik me niet blij voel?

** blijdschap verkondigd

Nou, kun je zeggen, kies dan een andere tekst voor de preek. Een tekst die niet over blijdschap gaat. Dat had gekund natuurlijk. Maar toch werd ik geraakt door de kortste kerstpreek ooit. Die van de engel aan de herders: 'Ik verkondig jullie grote blijdschap'. Dat is een bijzondere manier van zeggen. Daar begint eigenlijk al direct de eerste ontdekking: deze blijdschap wordt afgekondigd. De engel zegt niet: 'Met grote blijdschap en dankbaarheid maak ik jullie bekend dat vandaag de Messias is geboren.' Dan zou hij spreken van zijn eigen blijdschap. Van zijn eigen gevoel. Natuurlijk is die engel blij geweest. Samen met zijn medestrijders zet hij immers de machtige lofzang in van het 'Ere zij God'. Maar in deze kerstpreek heeft de engel het over blijdschap bij de hoorders. De herders van toen en de mensen van vandaag. 'Ik verkondig jullie grote blijdschap'. Hij brengt de blijdschap. Hij kondigt blijdschap op aarde af in de donkere nacht. Hij geeft blijdschap als geschenk, als een cadeau van Gods genade. 'Ik verkondig jullie grote blijdschap.'

Daarmee begint de kerstblijdschap niet bij ons gevoel, dat we al dan niet hebben. En dat we al dan niet oproepen door sfeer, licht en gezelligheid. Of laten afbreken door verdriet, somberheid of frustratie. Nee, blijdschap wordt afgekondigd, wordt gebracht. Grote blijdschap zelfs. Dat is voor mensen die zich blij voelen. En voor mensen die zich niet blij voelen. Dat is voor mensen die een optimistisch karakter hebben en mensen die meer neerslachtig van aard zijn.

Ik kwam het verhaal tegen van Paul Gerhardt, een dominee-dichter uit de 17e eeuw. Sommige van zijn liederen zingen we nog steeds. Op de avond voor kerst zal hij aan zijn preek te werken. Het lukt niet, omdat één van zijn kinderen zo ernstig ziek was, dat ze zou gaan sterven. Toen las hij de woorden van de engel 'Ik verkondig u grote blijdschap'. Hij beseftte dat de boodschap van de engel werd gebracht in de nacht, midden in een wereld van angst en zorg, van onderdrukking en verdriet. Hij voelde zich persoonlijk aangesproken. De engel verkondigt blijdschap! Het is een geschenk. Het komt van de andere kant. De redder is geboren. Ook voor hem, voor zijn dochttertje en voor zijn vrouw. En de kerstpreek vloeiende soepel uit zijn pen...

Blijdschap hoeft je niet uit jezelf te halen. Dat zou ook niet lukken, omdat altijd veel is, waar je niet blij mee bent en niet blij van wordt. Elke blijdschap die je uit jezelf haalt, uit je eigen ervaring, blijft ergens goedkoop. Ken je dat niet? Dat je haast niet durft te laten zien dat je blij bent met een mooie uitslag, omdat anderen een slechte uitslag kregen? Dat je haast niet blij durft te zijn met een hoog cijfer, omdat andere gefrustreerd zijn over hun onvoldoende? Dat je haast niet durft te genieten van luxe en lekkernijen, omdat elders in de wereld honger en armoede slachtoffers maken?

Hoe goed is het om dan te letten op de preek van de engel: 'Ik verkondig jullie grote blijdschap'. Dat heb je nodig om onbeschoemd blij te zijn. Onbeschaamd kerst te vieren. Zonder reserve mee te zingen. Omdat blijdschap een cadeau is. Een geschenk van God. Het komt niet uit jezelf en is niet gebaseerd op jouw beleving. Blijdschap is en wordt in deze wereld wordt afgekondigd door vreugdebodes die goed nieuws hebben.

** blijdschap begrepen

Blijdschap is heerlijk. Maar het gevoel is soms zo vluchtig. Er hoeft maar iets te gebeuren, of je hoeft maar aan iets naars te denken, of je blij gevoel is kapot. Daar wil ik je graag voor bewaren. Dat de blijdschap wegzakt of kapot gaat. Omdat ik geloof dat blijdschap bij het kerstfeest hoort. En dan niet alleen voor de kerstdagen vandaag en morgen, maar als blijvende toonsoort van je leven. Omdat ik geloof dat het Gods wil is, dat jij en ik in blijdschap leven. Omdat ik begrepen heb dat de vreugde die de engel bracht, niet alleen voor de herders in het veld is, maar vanaf dat moment een bron van vreugde heeft geopend voor iedereen en altijd.

Door de mentimeter kon je al ontdekken dat blijdschap een rode draad is in Lukas 1 en 2. Elisabet en Zacharias, de ongeboren Johannes, Maria, de engelen, de herders. Allemaal laten ze hun blijdschap zien. En het is niet alleen in deze eerste twee hoofdstukken van Lukas. Terecht wordt hij wel de evangelist van de blijdschap genoemd. Overal waar Jezus komt, ontstaat blijdschap. Zijn leerlingen kunnen niet vasten of rouwen zolang Hij bij hen is. Zacheus, de tollenaar, is overgelukkig als Jezus bij hem thuis komt. Lukas tekent de gelijkenis van Jezus op over het verloren schaap met als conclusie het feest dat gevierd wordt als het verloren schaap weer bij de kudde wordt gebracht. De leerlingen in

Emmaüs waren buiten zichzelf van vreugde toen ze Jezus herkenden in hun medereiziger. En het laatste vers van dit bijbelboek spreekt van de grote vreugde waarmee de leerlingen naar Jeruzalem terugkeerden en niets anders deden dan God loven en prijzen. Zo zou ik nog veel meer voorbeelden kunnen geven, ook uit Handelingen, het tweede boek van Lukas. En uit de brieven van Paulus, die veel met Lukas is opgetrokken. Die 'grote blijdschap' die de engel verkondigde in de nacht van Jezus' geboorte, die trekt een prachtig spoor in de wereld. Overal waar Jezus komt, ontstaat blijdschap. Buiten en binnen. In huizen en stallen. In publieke ruimtes en in binnenkamers. In verpleeginstellingen en in asielzoekerscentra. In de trouwzaal en op het sterfbed.

Wat is daarvan het geheim? Waarop is die grote blijdschap gebaseerd? Je zou het al die blije mensen uit Lukas stuk voor stuk moeten vragen. Elisabet, Zacharias, Maria, Johannes, de engelen, de herders. Zacheus, de Emmausgangers, Paulus. En ieder zou een eigen antwoord geven. Dat lukt mij nu niet in de preek. Nou vooruit, laten we het de herders vragen: 'Wat maakte jullie nu zo blij? Waar raakte de boodschap van de engel jullie nu precies, zodat jullie midden in de nacht naar de stal rennen en in de vroege morgen lopen te dansen en te zingen op straat?'

'Nou, dat zullen we je vertellen! Het was niet alleen het stralende licht van de Heer dat om ons heen kwam toen de engel van de Heer naar ons toekwam. Dat gaf ons direct al een enorm blij gevoel: alsof we even in de hemel waren. Het was niet alleen de blijdschap van al die hemelse strijders, die zich even lieten gaan en zongen van vrede, heerlijkheid en Gods liefde. Dat werkte echt heel aanstekelijk. Het was zelfs niet het besef dat die engel óns, nederige en stinkende herders, opzocht en ons zó het gevoel gaf dat wij echt door God gezien waren. Het waren vooral de woorden die de engel sprak.

Hij zei: In de stad van David – tegenover al die Romeinen in dit land.

Hij zei: Jullie redder – in alle onoplosbare ellende en onderdrukking die we meemaken.

Hij zei: De Messias – en we kennen die eeuwenoude beloften in de Bijbel.

Hij zei: De Heer – de kurios – de leider die voor ons uitgaat en vrede en vrijheid brengt.,

Hij zei: Vandaag geboren – het keerpunt in de geschiedenis maken we mee.

Hij zei: Dit is het teken – wij mochten het als eerste zien. En wij zagen het! Het teken bleek waar. Een pasgeboren kind, dat gewikkeld in een doek in een voederbak ligt. Dat kon niet missen. En als het teken waar is, is ook de boodschap waar. Als de geboorteaankondiging klopt, dan klopt ook wat over dit kind gezegd is. Ónze Redder. De Messias. De Heer. Dat maakte ons zó blij! We konden ons niet stilhouden. We moesten wel dansen. En zingen. En vertellen. Die blijdschap zijn we ons leven lang niet meer kwijtgeraakt.'

Dat is het verhaal van de herders. Dit maakte hen blij. Al die anderen hebben weer andere dingen gehoord en begrepen van de betekenis van Jezus. Zoals mensen vandaag ook heel verschillende verhalen vertellen over wat Jezus voor hen betekent. Maar het overeenkomstige is: het gaat over de betekenis van Jezus. Hij is de bron van alle blijdschap. Om wie Hij is en wat Hij is komen doen of gaat doen. Daarvoor moet je wel even wat beter kijken dan alleen het plaatje van een baby in een kerststal. Daarvoor moet je het verhaal kennen van dit kind. De verhalen over dit kind. En het verhaal dat zijn leven gaat vertellen. Het verhaal van genade, vergeving, bevrijding en liefde. Een levensverhaal van lijden, verwerping en kruisiging. Maar daarin en daardoorheen het verhaal van verzoening en vrede, vergeving van zonden, vrijheid voor zondaren, het verhaal van Gods glorie en Gods welbehagen. "Want God had de wereld zo lief, dat Hij zijn enige Zoon gegeven heeft opdat iedereen die in Hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft."

Verdiep je in Jezus en je zult een bron aanboren van grote blijdschap. Een blijdschap die niet meegolft met je gevoelens of omstandigheden. Een stevige, blijvende vreugde. Die de hoofdtoonsoort van je leven wordt. Waar je een blij gevoel terugvindt als je met die bron weer contact maakt.

Als je iets hebt begrepen van wie Hij is en wat Hij doet, dan zul je begrijpen waarom de engel 'grote blijdschap' verkondigt. Waarom het kerstfeest gevierd wordt. Hoe je onbeschroomd blij kunt zijn, niet ondanks alle moeite en problemen, maar juist midden in alle moeiten en problemen. Dat de lofzang niet stopt, ook niet als we naar een scherm kijken, weer een lange dag alleen zijn of opnieuw onze financiën op een rijtje moeten zetten. Dat de vreugde niet verdwijnt, zelfs niet als we verliezen moeten incasseren of ons voorbereiden op het afscheid van geliefden. De blijdschap van Jezus legt een glans over het leven. Ónze redder is geboren. Hij is de Messias, Hij is de Heer.

** blijdschap wil eruit

O ja, nog één ding: blijdschap heeft altijd de neiging om eruit te willen. Blijdschap is merkbaar, hoorbaar, zichtbaar, niet te verstoppen.

Misschien dacht je inmiddels: Mooie woorden weer in de kerk. En dat mag op het kerstfeest. Dat moet eigenlijk ook. Daarvoor maak ik deze dienst mee. Maar in het gewone leven spelen andere verhalen en heerst een andere sfeer. Het zou mooi zijn als het kerstfeest iets verandert, maar daar ben ik sceptisch over. Teleurgesteld eigenlijk ook wel.

Dan zeg ik: laat de blijdschap eruit komen. Laat je vandaag even omringen door de vreugde van het kerstfeest. Wees nieuwsgierig naar het geheim van kerst. Laat de preek van de engel tot je doordringen. Door de vreugdebodes van vandaag. Die grote blijdschap afkondigen. En als een geschenk van God in deze wereld uitreiken. Ook aan jou!

Als dat iets met je doet, laat het er dan uitkomen! Houd het niet tegen, maar zoek naar woorden en daden, gedachten en acties, openingen om te delen en te dienen. Zodat de grote blijdschap doorgaat. En wel degelijk het leven verandert. Door de ervaringen die je een ander gunt, de gevoelens die je ontvangt, de inzichten die je opdoet, de herinneringen die je maakt, de woorden die je spreekt, de ondersteuning die je biedt, het meeleven dat je bewijst en ontvangt. Kortom: laat de viering van het kerstfeest je levensvreugde stevig maken, inhoud geven, duurzaam maken. Door er uiting aan te geven. En steeds meer te leren leven in geloof, hoop en liefde. Want ook jouw Redder is geboren. En Hij is er nog steeds. De Messias. De Heer. Jezus.

Amen